

**Pszichológiáról
– emberkedvelőknek**

GYŐR

2009. május 5. kedd, 18.00

Új Mandala Teaház, Sarkantyú köz 7.

Téma: A szerelem

„Én nem tudom mi ez, de jó nagyon...” – régi-új gondolatok a szerelemről mint a teljesség felé vezető útról filozófusok, költők gondolatai alapján.

Teaházi beszélgetés

A belépés díjtalan.

**Az Új Akropolisz XV. Történet-
és mesepályázata**

**Május 10-től indul a közönségsva-
zás!**

**Eredményhirdetés: június 13.,
szombat, 16 óra**

Az idei történet- és mesepályázatunk fő célja, hogy visszanyúljunk a mese klasszikus értékeihez, mitikus gyökereihez.

A zsűri jelenleg nagy munkában van... a beérkezett 180 pályamunka közül május 9-ig a kiírásban szereplő értékelési szempontok alapján ezekben a hetekben választja ki a 10 legjobb alkotást. Az értékelés második körében, május 10-től lehetőség nyílik a közönségsvázásra is!

Mire jó a munka?

Május elseje nálunk és a világ sok más országában is a munka ünnepe. Az esemény történelmi eredetétől eltekintve az első gondolat, ami felmerülhet: az ellentmondás az ünneplés és az általánosan szükséges rossznak tekintett munka között. A boldogságot, a szabadságérzetet a munkaszüneti napokhoz kötjük, a munkát pedig leginkább eszköznek gondoljuk egyéb vágyaink és szükségleteink kielégítésére. A tehernek tartott munkán mielőbb túl akarunk lenni vagy egyszerűen felhagynánk vele, az eredményétől függetlenül. A legjobb pedig az lenne, ha egyáltalán nem kellene dolgozni...

Senki sem állíthatja azt, hogy a modern világban minden munkahelyen valóban értelmes és emberhez méltó feladatokat végzünk, ettől azonban magának a munkának az értékét nem szabad lebecsülnünk. A legtágabb értelemben minden tettünk munka, amelyet azért végzünk, hogy valamit megteremtünk saját magunk vagy mások számára. Minden, amit az ember a földkerekségen valaha is megvalósított, idejének és energiájának ráfordításával született meg, a konkrét építkezésektől kezdve a zeneszerzésig. Egy vers megírása és egy ebéd megfőzése is munka, ezért soha nem lehet mindegy, milyen lesz a cselekvésünk eredménye, ahogyan az sem mindegy, milyen lelkiállapotban fogunk hozzá. Így szól a munkáról Kahlil Gibran *A próféta* című művében:

„A munka a láthatóvá tett szeretet. És ha nem tudsz szeretettel munkálkodni, hanem csak utálattal, akkor jobb, ha otthagyd munkádat, és leülsz a templom kapuja elé, és alalmazsát kérsz azoktól, akik örömmel munkálkodnak.

Mert ha könnyel sütöd a kenyeret, keserű kenyeret sütsz, amely az ember éhének csak felét mulasztja el. És ha utálattal sajtold a szőlőt, utálatod mérget párol a borba.”

Elveszni látszik ez a viszonyulás az élethez, amikor az ember arra törekszik, hogy a legjobbat adja és ezért nem sajnálja másoktól az energiáját, nem latolgatja, mennyit fog cserébe kapni. Mert ha a legjavát szeretné nyújtani, elsősorban maga a cselekvő jár jól. Öröm lesz a bére.

„A tudatlan munka révén az ember leigázta a természetet; a munka miértjének tudatosításával ura lesz önmagának.” Ez az idézet Jorge A. Livragától a baj gyökerét ragadja meg. Kétségtelen, hogy az emberiség mindent megtett és továbbra is azon iparkodik, hogy felülkerelkedjen a természetén, és egyre inkább kárát látjuk ennek a tudatlan igyekezetnek, amely a természet egészére pusztító hatást fejt ki. A természet lelketlen kiaknázása azért is volt lehetséges, mert független-

FILOZÓFIA MINT ÉLETFORMA

„Ha az ember tévedéseinek, hibáinak, legtöbb és legnagyobb bajainak okát nem önmagában, hanem másokban keresi, s önmagával, mint aki ártatlan, kivételt tesz, csak látszólag tartja nagy becsben lelkét, valójában azonban messze van ettől, mert éppen ártalmára van.”

(Platón)

Férfiak és nők: egyformák vagyunk?

SZÉKESFEHÉRVÁR

2009. május 16. szombat, 18.00
Mokka Kultúrkávézó, Kossuth u. 3.

Kávéházi beszélgetés

A belépés díjtalan.

Szemétszedési akció Szegeden

SZEGED

2009. május 21. szombat, 16.00
Boszorkány-sziget, Árvízi emlékmű

Évek óta rendszeresen tisztítjuk a belvárosi rakpart és a Boszorkány-sziget egy szakaszát önkéntesekként. Akciónkra ez alkalommal is szeretettel várunk mindenkit. Gumikesztyűről, szemeteszsákról gondoskodunk.

Pszichológiáról – emberkedvelőknek

GYŐR

2009. június 2. kedd, 18.00
Mandala Teaház, Sarkantyú köz 7.

Téma: A barátság

„A barátság teljes sorsközösséget teremt köztünk. Nincs, ami csak egyikünknek kedvező vagy kedvezőtlen. Közösségben élünk. Nem is élheti le napjait boldogan senki, ha csak magával foglalkozik, ha mindent egyedül a maga hasznára fordít. A másoknak kell élned, ha magadnak akarsz élni.”

Seneca

Teaházi beszélgetés

A belépés díjtalan.

nek tekintettük magunkat tőle, és mert elfelejtettük a munka értelmét, amellyel részt veszünk az életben, együttműködünk minden élővel. Ha azonosulni tudunk ezzel a szemlélettel, az élő világ meghálálja, és ami a legfontosabb, visszatérünk valódi önmagunkhoz. Megértjük, hogy a munka nem átok, hanem lehetőség arra, hogy harmóniában éljünk, összefogjunk másokkal, és hogy találkozhassunk saját határainkkal és kiteljesítsük a képességeinket. Mert ha fontos, hogy jót, minőséget adjunk ki a kezünkből, a felmerülő nehézségek megoldása közben erősödik a kitartásunk, a kreativitásunk... egyszerűen mi magunk növekszünk.

A Munka ünnepe már mögöttünk lesz, amikor belelapoz a hírlevélünkbe. De a munka életünk szerves része marad, és ha az elénk kerülő bármelyik cselekedetnek örömmel, az együttműködés szándékával látunk neki, attól hamar megváltozhat életünk minősége. Épp a cselekvést, nem pedig a semmittevést tekintjük majd ünnepnek... Mire való a munka? Arra, hogy jól végezzük.

Jó munkát!

Deák Szilvia

Az Új Akropolisz magyarországi
elnöke

Miért május a május?

Milyen furcsa szó a kedd! Az angol Friday talán egy szabadnap lenne? Miért is május a május? És a szeptember jelentése miért „hetedik”, amikor a kilencedik hónap? A hónapok vagy akár a hét napjainak vizsgálata maga egy kis kultúrtörténeti kirándulás. Kezdjük az utolsó kérdésnél! Annak a jámbor matematikai feladványnak, hogy miként lehet a hetedik a kilencedik, egyedül az lehet a megoldása, ha feltételezzük: szeptember valaha tényleg a hetedik volt, mégpedig akkor, ha márciustól kezdjük számolni a hónapokat.

Köztudomású, hogy valamennyi hónapnevünk a rómaiaktól származik. Március neve Mars isten nevéből ered, aki Romulus és Remus, vagyis így a rómaiak atyja, azaz illő és érthető, hogy neki szentelték az év első

hónapját. Ezen túlmenően az is indokolja a március „első helyezését”, hogy erre esik a tavaszi napéjegyenlőség, és ekkor éled meg a természet, bontakozik ki az élet ciklikus újjászületése. Mars fő jellemzője a harc, az erő, de nem csupán hadistenként, hiszen ahhoz is az ő átütő ereje kell, hogy a szántóvetők feltörjék a télen halott földet, vagy hogy a kibújó növények a talajon keresztül vágván magukat elérjék a napfényt. Ebből a szempontból sokkal „természetesebb”, érthetőbb a tavasztól kezdeni az évkört.

Április Mars párjának, a rómaiak ősanyjának, Vénusznak (Romulus és Remus anyjának, Rhea Silviának ősanyja) a hónapja, a név azonban ősibb, az istennő etruszk nevéből (Apru, akinek nevében felismerhető Aphrodité) ered. A virágos, már termékenységet ígérő, vénuszi hónap után újra egy pár következik a naptárban: május és június. Az egyik feltételezés szerint egy istenpárról van szó: május mint „maius”, azaz „nagy”, Jupiter jelzője, június névadója pedig hitvese, Júnó istennő; Ovidius úgy magyarázza azonban, hogy az öregek – fiatalok (maiores – iuniores) latin nevéből keletkezett ez a két hónapnév. (Más származtatás azt állítja, hogy május névadója Maia istennő, aki Zeustól május istenét, Hermész-Mercuriust szülte.) Július, eredetileg a Quintilis, azaz ötödik nevet viselte, amíg i. e. 44-ben el nem nevezték Iulius Caesarról, aki ennek

a hónapnak a 12. napján született. Augustus, eredetileg Sextilis, vagy hatodik, névadója Iulius Caesar művének folytatója, Augustus császár (aki ebben a hónapban viselt először konzulsgót és foglalta el Egyiptomot). A következő négy hónap már nem dicsekedhet előkelő nevekkel. Jelentésük egyszerűen: szeptember, azaz hetedik, október, azaz nyolcadik, november, azaz kilencedik és december, azaz tizedik.

A római naptár, amelyet a hagyomány szerint a várossal együtt Romulus hozott létre, az ősidőkben 10 hónapból állt, és később illesztettek hozzá még két hónapot. Január neve Janus nevét rejt. A kezdeti időkben a márciusi újhold feltünésekor indult az esztendő, de pontosan nem meghatározhatóan, valamikor a köztársaság korában a tél közepére került át az évkezdés, január 1-jére (egy ideig valószínűleg mindkét dátumot használták). Caesar már ez utóbbi napot adta meg naptárreformjában mint az újesztendő első napját. A kétarcú, a jövőbe és a múltba is látó Janusnak, a kapuk, a kezdet és a vég istenének lett a feladata, hogy őrizze ezt az átmenetet, hiszen a kapu nemcsak térben, hanem időben is értendő. (Tehát a január 1-jei évkezdést is Rómától örököltük, bár a középkori Európa több időpontot használt — általában Krisztus születését, december 25-ét tekintette évkezdő pontnak —, míg kb. a 16. századtól lett újra általánosan elfogadott január első napja.) Naptárunk legmostohább sorsú hónapja február, nemcsak azért, mert a legközelebb, hanem mert nem tudunk egyértelmű magyarázatot a nevére. A legelterjedtebb szófejtés szerint a „februm”, „tisztulás” szóból ered. Emellett szól az, hogy más kultúrákhoz hasonlóan, a rómaiaknak is több télbúcsúztató, tisztító ünnepe esett erre a hónapra (pl. a Lupercalia). Római hagyomány az is, hogy február 23., azaz Terminus, a „határőrző isten” napja után illesztjük be ma is a szökőnapot.

A magyar „hónap” szó, mint jól látható, a Hold szóból ered (erre példa még a germán nyelveknél: angol month, német Monat), hiszen körülbelül egy teljes holdciklusnak felel meg. A rómaiak a hónapok nevezetes napjait a Föld kísérőjéhez

kapcsolták. A jól ismert kalendárium szó a latin „kihirdetni”, „kikiáltani” (calare) szóból ered, ugyanis a hónapok kezdőnapját a holdsarló megjelenésekor kiáltották, hirdették ki, így a Calendae ezt az első napot jelölte. További kiemelt nap volt az Idus, a holdtölte napja (márciusban, májusban, júliusban, októberben a 15., a többi hónapban a 13. nap), továbbá a Nonae, amely az újhold és a holdtölte közé esett. Ezen nevezetes napok alapján határozták meg a kelteztést. (Pl. június hónapban IV ante Idus = a 4. nap holdtölte előtt, azaz 10-e.)

A római időszámítás kezdetben az évet is a Hold járásához kötötte, és ez idővel sok bonyodalmat okozott (hiszen ha összeadjuk a tisztán holdhónapokat, az eredmény nem adja ki a Nap látszólagos évi útjának időtartamát). Az évek nem voltak egyenlő hosszúságúak, és hiába iktattak be időről-időre egy-egy szökőhónapot, az i. e. 1. század közepén már akkora eltérés keletkezett a naptárban, hogy például az aratás nem is nyárra esett. Ezért Caesar megbízta Szószigenész egyiptomi csillagászt egy naptárreform kidolgozásával. A hibákat csak úgy tudták kiküszöbölni, hogy a reform évét, i. e. 46-ot „felhizlalták” 445 napra, és az egyiptomi naptárból átvették a napévet, meghatározva, hogy három 365 napos után egy 366 napos következzen (tudva, hogy a napév hossza kb. 365 és negyed nap). Caesar reformjának része volt a hónapok ma is használt 30/31 napos (kivéve február) beosztása. Augustus azzal egészítette ki a naptárt, hogy meghatározta: Róma fennállásának 761. éve (i. sz. 8.) és valamennyi rá következő, négygyel osztható esztendő legyen a szökőév.

Kirándulás a természetbe – kalandtúra

PILISSZENTLÁSZLÓ

2009. június 6. szombat, 09.00

Jági Tanösvény, Pilisszentlászló

Erdei iskolás játékokkal színesített kirándulásunkra királynékat és királyfiakat várunk. Mesés utunkon mindannyiunk összefogására szükség lesz, hogy legyőzzük a próbákat és elérjük a célunkat.

Felszerelés: kirándulócipő és -ruha, esőkabát, innivaló, tiszorai, második tiszorai, buszköltségre pénz.

A kirándulást 4 éves kortól ajánljuk.

Találkozó: Árpád-híd, buszállomás; indulás 9 órakor, visszaérkezés kb. 14 órakor.

A rómaiak élete és alkotásai Pannoniában

BUDAPEST

2009. június 14. vasárnap, 10.00

Óbuda, Zsigmond tér, Szentháromság-szobor

Történelmi séta az ókori Aquincum maradványai között, Óbudán.

Gyalogos sétánkkal bejárjuk az ókori Aquincum legfontosabb helyszíneit, megtekintjük a legjellegzetesebb maradványokat. A kirándulást történész és régész tagjaink vezetésével a görög-római kutatócsoportunk szervezi.

A Nap, Hold és Csillag elrablása**SZEGED****2009. június 20. szombat, 10.00***Az Új Akropolisz szegedi központja,
Juhász Gyula u. 36.*

Játékszínház 5-10 éves gyerekeknek.

A mesét az előadás után a gyerekekkel közösen adjuk elő saját készítésű jelmezekben.

Belépődíj: 300 Ft.

**Lásd, Értsd, Tedd - A Szigeten is
LÉT-elemünk a filozófia****SZIGET FESZTIVÁL****2009. augusztus 12. szerda –
17. hétfő***Óbuda, Hajógyári Sziget***Az Új Akropolisz újra a Szigeten***Kik, mikor, hogyan keresték a „Szigetet”
az ókori Görögországban, Egyiptomban,
Indiában, Rómában, Kínában?*

Beszélgetések, kvizek, játékok az Új Akropolisz sátránál a Civil Szigeten azoknak, akik a zenén, forgatagon és dübörgésen túl szeretnének komolyat lazítani. Avagy: „Szigetes bevezetés a filozófiába!”

Majdnem ugyanezt a rendszert használjuk ma is, azzal a különbséggel, hogy a fentebb említett bizonyos 365 és negyed nap (amellyel a Caesar-féle, avagy Julián-naptár számolt) nem teljesen pontos adat, mert a valódi év 11 perc 13 másodperccel rövidebb ennél, és így a számított és a tényleges év közötti különbség a 16. századra már 10 napot tett ki. Az 1582-ben XIII. Gergely által bevezetett reform kikötötte, hogy a százassal végződő évek közül (bár ezek oszthatók négygel) csak azok lesznek szökőévek, amelyek 400-zal is oszthatók. Ezért 1900 nem volt szökőév, de 2000 már igen. (Ezt a megújított, Gergely- vagy gregorián naptárt a legtöbb állam a 16-17. század folyamán bevezette, míg a bizánci keresztény balkáni államok és Oroszország csak a 20. században.)

Kisebb időszámítási egységünk, a hét is részben a holdciklusból vezethető le, hiszen annak körülbelül negyedeléséből keletkezik. Mivel azonban a Hold ciklusa nem 4x7, hanem 29 és fél nap (ez az ún. szinodikus holdhónap, az az időtartam, ameddig a Földről nézve a Hold a Naphoz képest ugyanabba a helyzetébe jut – pl. újholdtól újholdig), a hetek sorozata elszakad a holdjárástól, és megszakíthatatlanul halad a maga rendje szerint. Nem látták szükségesnek az éveket és hónapokat a hetekkel egyeztetni, azok keresztelik a hónapok és évek határait.

A hét magyar neve önmagáért beszél, a germán, pl. angol week, német Woche, a ciklikus változásra utalva a „váltás, változás” szóval hozható összefüggésbe. Ennek az időegységnek a meghatározásánál nagy szerepe volt annak, hogy nagyon sok kultúrában szentnek számít a hetes szám. A zsidó naptár

hete a hatnapos teremtésen és az azt követő egynapos ünnepen alapul. Ez a kiemelt ünnepnap a szombat (a „pihenni” szóból ered), a bibliai szombat, ehhez mint kezdőponthoz viszonyítva határozták meg a hetet. A legtöbb európai nép által a rómaiaktól átvett hetes rendszer tehát részben a zsidó hagyományból eredeztethető.

Rómában a korai időkben valószínűleg csak sorszámmal jelölték a napokat, és csak az i. sz. első századokban terjedt el a Babilonból származó ún. asztrális hét, amelyben égitestek, ill. istenek védelme alá helyeztek minden napot, sőt a nap minden egyes óráját (az adott napot arról nevezték el, amelyik a nap első órája felett uralkodik). Hétfő: dies Luni (a Hold napja), kedd: dies Martis (Mars napja), szerda: dies Mercuri (Merkúr napja), csütörtök: dies Iovis (Jupiter napja), péntek: dies Veneris (Vénusz napja), szombat: dies Saturni (Szaturnusz napja, vasárnap: dies Solis (a Nap napja). A latin nyelvek ma is teljesen tükrözik a római napneveket (ld. pl. a francia neveket; ezeknél a szombat elnevezése is Szaturnuszra utal), és a látszat ellenére a Római Birodalommal kapcsolatba került germán nyelvek is, de azok többnyire saját isteneik nevére fordították le a latin megnevezést. Például angol/német kedd = Tuesday/Dienstag Mars napja, Thiu germán isten nevével viseli, aki a római istenhez hasonlóan védelmező, a „dolgok (ld. thing/Ding) őrzője”; angol szerda = Wednesday (Wotan = Odin = Mercurius); angol/német csütörtök = Thursday/Donnerstag (Thor/Donar főisten nevéből, aki Jupiternek felel meg).

A hét napjainak magyar elnevezése szláv hatást mutat: az első két nap neve a szláv szó magyar fordítása: hétfő, azaz a hét feje, első napja; kedd, a „kettedik”, vagyis második nap. A következő három napra magát a szláv szót vettük át: szreda – szerda (a „középső” szóból), csetverg – csütörtök („negyedik”), piatnica – péntek („ötödik”); a szombat a héber szóra vezethető vissza. A vasárnap pedig elvesztette egyik ékezetét: ezen a keresztény ünnepnapon tartották nemcsak a misét, hanem a vásárokat is, így az eredeti elnevezés vasárnap volt.

latin	francia	angol	német	orosz	magyar
Dies Saturni Szaturnusz napja	Samedi	Saturday	Samstag	Szubota	szombat
Dies Solis A Nap napja	Dimanche	Sunday	Sonntag	Voszkresznyije	vasárnap
Dies Lunae A Hold napja	Lundi	Monday	Montag	Ponyegyelnjik	hétfő
Dies Martis Mars napja	Mardi	Tuesday	Dienstag	Vtornyik	kedd
Dies Mercuri Mercurius napja	Mardi	Wednesday	Mittwoch	Szreda	szerda
Dies Iovis Jupiter napja	Jeudi	Thursday	Donnerstag	Csetverg	csütörtök
Dies Veneris Vénusz napja	Vendredi	Friday	Freitag	Pjatnyica	péntek

Éz a kis kultúrtörténeti kirándulás megmutatja, mennyi érdekesség és mekkora múlt, mély hagyomány van olyan „hétköznapi” dolgok mögött is, mint a napok, hónapok elnevezése. Naptárunk számos kultúra öröksége, és nyilvánvalóan nem a véletlen,

hanem tudatos szerkesztések műve, amelyek igyekeztek összhangba hozni az emberi időszámítást a természet változásával, a kozmikus jelenségekkel.

Takács Mária

Azt mondták... a szeretetről-szerelemről

„Mindenki annyit él, amennyit szeretett. Aki szeretetet nem adott, semmit nem adott. Aki szeretetet nem teremtett, semmit nem teremtett.”

(Lev Tolsztoj)

„Szerelem. Egyfűlű kosár – olyan nehéz, hogy csak ketten bírják könnyen –, de csak egy füle van; hol az egyik cipeli, hol a másik.”

(Karinthy Frigyes)

„Két ember, bármiként szeresse egymást, nem olvadhat fel egymásban. Közel egymáshoz csak azok maradnak, kik annak, hogy egymáshoz közeledjenek, mindig szükségét érzik.”

(Eötvös József)

„És ne gondoljátok, hogy igazgathatjátok a szeretet útját, mert a szeretet, ha érdemesnek tart reá, igazgatja majd a ti útjaitokat. A szeretetnek nincs más vágya, mint hogy önmagát beteljesítse.”

(Khalil Gibran)

„Elárulom neked, mi csíhol szerelmet orvosszerek nélkül, füvek nélkül, mindenféle varázsének nélkül: ha azt akarod, hogy szeressenek: szeress.”

(Hekatón)

„Hitvány ember a közönséges szerető, aki inkább a testet, mint a lelket szereti. Az ilyen szerető nem is állhatatos, mivel nem állandó az sem,

amit szeret. Mihelyt ugyanis a test virágzása megszűnik – márpedig ő ezt szerette –, könnyen odébbáll, szegényt hozva sok beszédre és ígérgetésére.”

(Platón)

„A szerelem olyan, mint a fa: magától növekszik, mély gyökeret ereszt egész valónkba és gyakran tovább zöldül a szív romjain.”

(Victor Hugo)

„A szerelem nemcsak abból áll, hogy egymás szemébe nézünk, hanem abból is, hogy együtt nézünk egyazon irányba.”

(Antoine de Saint-Exupéry)

„Ha emberi szeretettel szeretünk, a szeretetből könnyen átcsapunk a gyűlöletbe; de az isteni szeretet nem változhat meg. Semmi sem olthatja ki, még a halál sem. Ez a lélek lényege.”

(Lev Tolsztoj)

„A szeretet csupán önmagát adja és nem vesz el semmit, csupán önmagából. A szeretet nem birtokol és nem birtokolható, mert a szeretetnek elegendő a szeretet.”

(Khalil Gibran)

„Szerelmem oly mély és beláthatatlan, akár a tenger. Adhatok belőle, nekem csak annál több lesz, egyre több.”

(William Shakespeare)

SZELLŐZTETŐ

Egy játékos barangolásra – avagy egy barangolós játékra – hívja olvasóinkat a Szellőztető rovata.

Biztosan többen tapasztalták, hogy ha messziről jött vendégeknek mutatják be városukat, falujukat, akkor egy kicsit az idegen szemével nézve maguk is jobban felfedezik lakóhelyük szépségeit, amelyek nem is olyan rejtettek, csak éppen nem figyelünk rájuk. Játékunk célja éppen ez: észrevenni a szépet és értékest magunk körül.

Pécs egyik patinás épületét díszíti a képen látható dombormű, amelynek egyik érdekessége, hogy megtalálható benne a szabadkőművesség szimbólumai közül a körző, a vonalzó és a függőőn. Kérdés: melyik házról van szó?

A) Zsolnay

B) Vasváry

C) Tolnay

A helyes válasz megtekinthető a honlapunkon.